

Mgr. Renata Týmová
 vedoucí Výzkumu programu a auditoria
 ČESKÁ TELEVIZE
 Kavčí hory,
 140 70 Praha 4

Stručné shrnutí k metodice předvolebních výzkumů ČT

Odborné vyjádření vypracovali:

PhDr Václav Forst, CSc, smluvní konzultant SIMAR
 Ing. Hana Huntová, výkonná ředitelka SIMAR

V tomto shrnutí vycházíme z podrobnějšího stanoviska k metodice předvolebních výzkumů ČT zaslaného objednateli e-mailem 3. července 2013. Předmětem tohoto shrnutí je zejména stávající metodika výzkumu, která byla použita pro potřeby ČT pro krajské a senátní volby v roce 2012.

Design a metodika předvolebních výzkumů – analýza stávající metodiky

Tabulka analyzuje jednotlivé aspekty posuzovaného zadání v posloupnosti z dokumentu zaslaného objednatelem 27. května (Design předvolebních výzkumů – podklady pro SIMAR).

Korektní, vyhovuje = K diskusi, lze optimalizovat či upravit =

Oblast	Vyjádření	Důležitost
Obecné informace	Je velice důležité zdůraznit, že výsledky výzkumu díky svému designu slouží jako klíč ke složení diskusního panelu v daném kraji, v daném čase, nikoliv pro odhad volebních výsledků (v žádném případě se také nedá z dílčích výsledků sčítat např. celorepublikový výsledek). Po metodologické stránce design výzkumu splnil svůj hlavní účel – vybírá objektivním způsobem politické subjekty, které v daném kraji v daném čase dosáhly stanoveného počtu preferencí. To, že je jako výstup zpracování použit volební model (jsou zahrnuti pouze voliči rozhodnutí volit a voliči s jasnými preferencemi), přináší sebou problémy s komunikací a může být pro veřejnost zavádějící (možná záměna s odhadem výsledku voleb). Vhodnějším se jeví použití obecnějšího konstruktů (volební/stranické preference nebo sympatie).	DŮLEŽITÉ
Spolupráce agentur	Podstatná je akceptace a održování vysoké kvality výzkumného procesu a standardů (SIMAR a mezinárodního sdružení ESOMAR). Výzkumná agentura musí akceptovat kontrolu kvality sběru dat externími auditory (např. SIMAR nebo jiný nezávislý externí subjekt). Realizátory byla agentura STEM/MARK, která je členem ESOMAR a SIMAR, agentura SC&C je členem ESOMAR.	
Dotazník	Rozsah – 5-6 minut- zaručuje rozumnou response rate (míra ochoty odpovídat). Otázky jsou formulovány vyváženým způsobem. Podstatné pro objektivitu výsledků je zařazení otázek zvoleného modelu na začátek dotazníku.	

Termín realizace	<p>V průzkumech se dotazování obvykle doporučuje rozložit rovnoměrně v průběhu celého týdne, je to jedna z dalších záruk dosažení reprezentativity vzorku. V tomto případě byl tlak na realizaci výzkumu co nejtěsněji před diskusí, proto bylo dotazování koncentrováno do několika dnů. Vliv tohoto faktoru na reprezentativitu je však malý až minimální.</p>	
Výběrový soubor a sběr dat	<p>Volba metody ovlivňuje rychlost sběru dat i strukturu získaného datového souboru. Zvolená metoda sběru dat (CAPI - osobní rozhovory s respondenty s použitím počítače) zajišťuje odpovídající výsledek, klade však velké nároky na koordinaci, kontrolu a kapacitu tazatelské sítě, při osobním dotazování zde může být také jistý vliv tazatelů.</p> <p>Vzhledem k nárokům na rychlost sběru dat by mohlo být vhodnější použití CATI. Výhodou je rychlost, cena a centralizovaný management a kontrola. Jistou nevýhodou je problém s nabídkou dlouhých seznamů volebních subjektů.</p> <p>Obecně každá zvolená metoda sběru dat přináší jisté zkreslení, se kterým je třeba počítat a při interpretaci dat na něj upozornit.</p>	DŮLEŽITÉ
Volba výběrových bodů	<p>Počet výběrových bodů pro CAPI navrhuje metodicky v pořádku. Je vhodné podrobněji definovat chování tazatelů ve vybrané oblasti, např. omezit maximální počet 20 rozhovorů na tazatele, je ale také důležité definovat kde a jak bude tazatel dotazovat/vybírat respondenty. Např. v domácnosti nebo na ulici. Tato volba má vliv na zastoupení a zasažení určitých cílových skupin (např. během dne je hůře zasažitelná skupina pracujících). V zadávací dokumentaci tato přesnější specifikace chybí.</p>	
Kontrola dat	<p>Navržený proces kontroly dat pro CAPI je nadstandardní. Pokud budou obě vybrané agentury mít k dispozici audio nahrávky, dá se realizovat i 100% kontrola na jejich základě, následná telefonní kontrola není nutná.</p>	
Zpracování dat	<p>Vytvoření analytického týmu obou agentur a zástupců ČT se jeví jako korektní a vyvážený, s jasnými a transparentními pravidly spolupráce.</p> <p>Na zvážení může být zahrnout do týmu nezávislého odborníka/ky z akademické sféry, kteří by dohlédli a potvrdili, že zpracování proběhlo podle stanovených pravidel.</p>	
Vážení dat	<p>Vážení dat se podle zadání děje podle základních sociodemografických údajů (pohlaví, věk, vzdělání, velikost bydliště, okres a minulá volba).</p> <p>Volební preference však silně korelují i s dalšími sociodemografickými proměnnými, např. příjem, ekonomická aktivita, socioekonomický status. Doporučujeme zvážit zařazení těchto a podobných proměnných.</p>	
Volební model ČT	<p>Pro klíč k určování účastníků předvolební diskuse lze použít různé výstupy výzkumu, volební model je jedním z nich a je použitelný, je ale na zvážení zda je nejvhodnější jak již bylo konstatováno v první položce této tabulky.</p> <p>Při použití daného volebního modelu je sice osloven vzorek 1 000 respondentů, ve volebním modelu se však zahrnou pouze hlasy voličů rozhodnutých jít k volbám a deklarovaným výběrem politického subjektu. Tím se výběrový soubor pro analýzu zmenšuje, třeba i na méně než 50% vzorku. Reprezentativita pak může vykazovat větší chybovost, než deklarovanou při vzorku 1 000 respondentů.</p>	DŮLEŽITÉ

Pravidla spolupráce	Pravidla spolupráce se jeví z našeho pohledu jako korektně nastavená. Využití CATI nebo kombinace metod by si vyžádalo u úpravu pravidel.	
----------------------------	---	---

Závěr

Metodika použitá pro realizaci předvolebních výzkumů ČT je nastavena korektně a zajišťuje odpovídající kvalitu dat i potřebnou kvalitu výstupů.

Podle příručky mezinárodní organizace výzkumných agentur WAPOR/ESOMAR „Pravidla pro výzkumy veřejného mínění a jejich publikování“ (2010) jsou určeny dvě základní podmínky, aby daný výzkum mohl být charakterizován jako vědecký:

- a) respondenti jsou vybíráni výzkumnou organizací za použití jasně formulovaných kritérií, aby byla zajištěna reprezentativita (respondenti se tedy nevybírají sami)
- b) otázky byly formulovány vyváženým způsobem

Výzkum má také realizovat výzkumná organizace, která naplňuje kritéria ESOMAR/SIMAR.

Předložený výzkum výše uvedené podmínky bez výhrady plní.

Přes celkově dobré nastavení metodiky nacházíme zde jisté skutečnosti, jejich náprava by vedla k větší hodnověrnosti dat i k zvýšení efektivity výzkumů. Jak výše popsáno, jako zásadní se jeví otázky okolo zvoleného modelu prezentace dat, možná úprava metody sběru dat a volba výběrových bodů.

V Praze, dne 29. července 2013

PhDr. Václav Forst, CSc.

Ing. Hana Huntová